

In Honour of the 80th Birthday
of Jerzy Leonard Myśliński
— Scholar, Academic Teacher
and Historian
of Polish Media

**Jerzy Leonard
Myśliński — uczony
i nauczyciel
akademicki, historyk
mediów polskich
— osiemdziesiąta
rocznica urodzin**

**Jerzy
JAROWIECKI**

KEY WORDS:

History of Polish press, Jerzy Myśliński,
Workshop of the History of Polish Periodicals,
Quarterly of the History of Polish Press

SŁOWA KLUCZOWE:

Jerzy Myśliński, historia prasy polskiej,
Pracownia Historii Czasopiśmiennictwa
Polskiego, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej”

ABSTRACT

Written to commemorate the 80th birthday of Professor Jerzy Myśliński this article outlines his academic biography which spans nearly 60 years of work as a lecturer (at the Pedagogical University of Cracow and various academic institutions in Warsaw), Professor at the Institute of Literary Studies of the Polish Academy of Sciences, and editor of the leading periodicals dedicated to the history of the Polish press. An acclaimed media specialist and political historian, he has published nearly 400 books and articles.

ABSTRAKT

Prof. dr hab. Jerzy Myśliński ukończył 80 lat życia. Artykuł ukazuje jego naukową biografię, blisko 60 lat pracy zawodowej — jako doskonały nauczyciel akademicki (WSP w Krakowie, w uczelniach warszawskich), profesor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, znakomity medioznawca, a zarazem badacz historii politycznej, autor blisko 400 publikacji, redaktor głównych czasopism naukowych poświęconych historii prasy polskiej.

Streszczenie

W artykule przedstawiam drogi rozwoju naukowego prof. dr hab. Jerzego Myślińskiego (ur. 23 VI 1934) z okazji 80. rocznicy urodzin. Urodzony w Zbarażu w rodzinie inteligenckiej. Podczas II wojny światowej ojciec Zdzisław, oficer artylerii dostał się do niewoli radzieckiej, zamordowany został w Starobielsku. Matkę z siostrą wywieziono z Tarnopola do Kazachstanu. Po wojnie, po ukończeniu studiów w WSP w Warszawie i Krakowie, J. Myśliński został pracownikiem naukowym najpierw w WSP w Krakowie (1957–1960), a następnie w PAN w Warszawie, gdzie się habilitował, został profesorem Instytutu Badań Literackich. Omówiono jego twórczość badawczą, publikacyjną w zakresie historii politycznej XIX–XX w., jak i medioznawstwa (historia mediów w Polsce) podkreślając wybitne zasługi w dyscyplinie i edytorstwie naukowym czasopism.

Nie sposób w środowisku historyków mediów polskich, szczególnie zajmujących się dziejami prasy polskiej nie odnotować i ponownie przypomnieć z okazji pięknego jubileuszu — przynajmniej w znacznym skrócie — drogi życiowej badacza historii politycznej XIX–XXI wieku, medioznawcy, wybitnego uczonego, który blisko 60 lat życia poświęcił pracy badawczej i dydaktyce uniwersyteckiej. Był promotorem wielu prac magisterskich i licencjackich, rozpraw doktorskich, konsultantem i recenzentem licznych prac habilitantów, autorem oceniającym wnioski o nadanie tytułu naukowego profesora z różnych środowisk akademickich. Prof. dr hab. Jerzy Myśliński jest autorem blisko 400 publikacji: książek, rozpraw i artykułów, recenzji i biogramów, haseł encyklopedycznych, tekstów publicystycznych, współpracuje i współpracował z wieloma czasopismami naukowymi, był wieloletnim redaktorem jednego z najpoważniejszych czasopism Polskiej Akademii Nauk — „Kwartalnika Historii Prasy Polskiej”, wydawanych przez Instytut Badań Literackich. Przed 10 laty miałem już okazję pisać na ten temat, wykorzystuję w tym artykule zgromadzone, a obecnie uzupełnione materiały¹.

Znany ze swej skromności Uczony zachnął się, gdy w rozmowie z Nim — a przyjaźnimy się od lat studiów w tej samej Uczelni — wspomniałem raz o rocznicy jego własnych urodzin i zamiarze napisania o niej. Być może nie chciał pamiętać czy też uprzytomnić sobie, iż formalnie od dziesięciu lat osiągnął wiek emerytalny, że od dawna mogła ustać Jego aktywność naukowa. Ale ona nadal trwała, podobnie jak i praca dydaktyczna. I dlatego warto przyjrzeć się drodze życiowej naszego Przyjaciela i Kolegi, jego twórczej pracy, z wiedzy i dorobku którego wielokrotnie korzystaliśmy, doświadczając także ogromnej i bezinteresownej życzliwości.

Młodość nasz Jubilat przeżył na ziemiach wschodniej rubieży Drugiej Rzeczypospolitej. Urodził się 22 czerwca 1934 roku w Zbarażu, w rodzinie urzędniczej, jako syn Jadwigi z domu Curkowskiej (1915–1989) i Zdzisława (1906–1940); ojciec był zastępcą kierownika Urzędu Skarbowego w Tarnopolu. Nielatwe spędził dzieciństwo, wojna przysporzyła rodzinie wielu bolesnych przeżyć. Ojciec, jako oficer rezerwy (podporucznik artylerii) zmobilizowany w sierpniu 1939 roku, przydzie-

¹ J. Jarowiecki, *Prof. dr hab. Jerzy Leonard Myśliński: badacz historii politycznej XIX i XX wieku, historyk mediów polskich — siedemdziesiąt lat życia*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2005, t. VII, z. 1 (15), s. 225–230; Archiwum Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Akta personalne: Jerzy Myśliński, sygn. K-25/8. O Jerzym Myślińskim pisano: *Złota Księga Nauk Humanistycznych*, Gliwice 2013, s. 261.

lony został do 5. pułku artylerii lekkiej we Lwowie, brał udział w obronie Lwowa, wokół którego toczyły się ciężkie walki: do miasta nie wkroczyli Niemcy, ale poniesione straty i bezsens stawiania oporu spowodowały poddanie Lwowa Armii Czerwonej w dniu 22 września 1939 roku. Ojciec młodego chłopca dostał się do niewoli radzieckiej, był internowany w Starobielsku, a następnie — jak tysiące polskich oficerów — zamordowany w Charkowie.

Matka i siostra nie zdążyły uchronić się przed deportacją; z Tarnopola wywiezione zostały do Kazachstanu, skąd powróciły do Polski w 1946 roku. Syn schronił się u wujostwa Duńczewskich w Feliksówce koło Kamionki Strumiłowej, skąd przed prześladowaniami ukraińskimi uszedł z życiem, najpierw do Lwowa, następnie do Klikowej koło Tarnowa, a po wojnie znalazł się u krewnych w Nowosolnej, wsi pod Łodzią. Tu osiedliła się rodzina na poniemieckim gospodarstwie rolnym, a J. Myśliński uczęszczał do szkoły podstawowej. Tu też odnalazła Go matka, która powróciła z Kazachstanu w 1946 roku do kraju, osiedliła się w Mławie i podjęła tu pracę.

Syn zamieszkał z nią, w Mławie ukończył szkołę podstawową oraz dziewięć klas szkoły ogólnokształcącej. Tu uczył się najpierw w Liceum Ogólnokształcącym im. S. Wyspiańskiego, egzamin dojrzałości złożył w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w 1952 roku. Uczył się i jednocześnie pracował. Interesowała go historia, szukał zapewne odpowiedzi na pytania dotyczące wydarzeń wojennych i losów jego rodziny. Zdecydował się na podjęcie studiów historycznych. Rozpoczął je w październiku 1952 r. w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Warszawie, a po zlikwidowaniu w 1955 r. tego kierunku kontynuował je w krakowskiej WSP. Dał się poznać jako utalentowany student, aktywny w Kole Naukowym Historyków im. Joachima Lelewela². Uzyskał dyplom magisterski po napisaniu w Katedrze Historii Powszechnej pracy pt. *Szymon Askenazy jako historyk*, powstałej pod kierunkiem prof. Józefa Garbacika, kierownika tejże Katedry. W czasie studiów słuchał wykładów m.in. prof. prof. Adama Przybosia, Heleny Rzadkowskiej, Janiny Bieniarzówny, Marian Tyrowicza, Tadeusza Słowikowskiego. W Krakowie działał aktywnie w ruchu studenckim, brał żywy udział w wydarzeniach październikowych w 1956 roku, w ruchu odnowy politycznej. Władze Uczelni zwróciły się do Ministerstwa Oświaty z wnioskiem o zwolnienie magistra Jerzego Myślińskiego z nakazu pracy jako nauczyciela i przydzielenie Go „jako asystenta historii do WSP w Krakowie”, pisząc:

Mgr Myśliński okazał się jednym z najlepiej przygotowanych do pracy naukowej i dydaktycznej absolwentów. Jego praca magisterska na temat *Szymon Askenazy jako*

² J. Jarowiecki, *Działalność Kola Naukowego Historyków im. Joachima Lelewela w latach 1951–1960*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie” z. 20: *Historia Wyższej Szkoły Pedagogicznej*, 1964, s. 211–222.

historyk była najlepszą pracą spośród prac magisterskich tak pod względem opanowania metody, jak i faktów. W czasie samego egzaminu magisterskiego wykazał doskonałą znajomość epoki.

Z uwagi na brak wśród naszych asystentów specjalisty od dziejów najnowszych, który utrudniał zorganizowanie opieki nad pracami w tym zakresie, Katedra historii powszechnej oraz rada Wydziału Filologiczno-Historycznego WSP w Krakowie wystąpiły z wnioskiem o zatrudnienie mgr Myślińskiego w charakterze asystenta. Wyż. wymieniony odznacza się taktem i umiejętnością organizowania pracy zespołowej. Kierownik [Katedry] dydaktyki historii w tut. Uczelni, dr T. Słowikowski zobowiązał się wobec Rektora postarać się dla ob. Myślińskiego o kilka godzin zajęć w szkole średniej dla odbycia praktyki nauczycielskiej w szkołach krakowskich³.

Od 1 października 1956 roku J. Myśliński został asystentem, pracując w WSP w Krakowie do 1960 roku. Jako młody pracownik naukowy związał się z redakcją „Wiadomości Historycznych”, zapewnając recenzjami to czasopismo docierające do setek nauczycieli historii i badaczy dziejów ojczystych. Pisywał też do czasopisma „Historia i Nauka o Konstytucji”, drukował artykuły w „Roczniku Naukowo-Dydaktycznym WSP w Krakowie”. Stosunkowo szybko awansował. Już w listopadzie 1958 r. Rada Wydziału Humanistycznego podjęła decyzję o powołaniu Go na stanowisko starszego asystenta na wniosek prof. Józefa Buszki. Zachowała się opinia, w której Buszko pisał m.in.:

Po ukończeniu studiów w zakresie historii mgr Myśliński pełni funkcję asystenta w naszej Uczelni już przez trzy lata. W tym okresie wykazał się on znacznymi osiągnięciami w pracy dydaktycznej, jak ćwiczeniach, konsultacjach, a nawet prowadzonych zastępczo wykładach z różnych dziedzin historii powszechnej i Polski, głównie zaś nowożytnej i najnowszej. W prace te wkładał duży zapal, sumiennosc i rzetelnosc⁴.

W latach 1957–1960 J. Myśliński opublikował 19 artykułów na łamach wymienionych wcześniej czasopism. Wśród nich kilka miało charakter przeglądu czasopism historycznych.

Od roku 1960 Jerzy Myśliński związał się zawodowo z Pracownią Historii Czołpismniennictwa Polskiego XIX i XX wieku Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, kierowaną w latach 1959–1974 przez prof. Józefa Skrzyпка. Pracownia od 1 kwietnia 1969 roku została włączona do Instytutu Badań Literackich PAN, zaś po zgonie J. Skrzyпка kierownictwo powierzono J. Myślińskiemu, który funkcję tę pełnił do 1986 roku. W okresie samodzielności Pracowni jej działalność opiniowała

³ Arch. WSP, Pismo rektora WSP prof. Wincentego Danka do Ministerstwa Oświaty z dnia 16 lipca 1956 r., sygn. K-25/8.

⁴ Arch. WSP, Pismo prof. J. Buszki do Rady Wydziału Humanistycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie z dn. 6 listopada 1958 roku, sygn. K-25/8.

Rada Naukowa, powoływana okresowo przez Prezydium PAN, którą kierował prof. Henryk Jabłoński, a w jej skład wchodził m.in. profesorowie: Ludwik Bazylow, Tadeusz Cieślak, Rafał Gerber, a później Kazimierz Wyka.

Od momentu związania się J. Myślińskiego z Pracownią rozpoczęła się jego pełna powodzenia działalność badawcza i publikacyjna. Główne nurty jego zainteresowań naukowych stanowiły: historia polityczna Polski, dzieje ruchu socjalistycznego przełomu stuleci, historia prasy polskiej od połowy XIX wieku, szczególnie prasa Galicji w dobie autonomii. Zajmował się też badaniem prasy środowisk polskich na wschodzie i południu Europy, dziejami polskich środków komunikowania masowego, m.in. interesował się politycznymi aspektami funkcjonowania radiofonii polskiej po II wojnie światowej, prowadził też studia nad początkami telewizji polskiej. Wielu kierunkom jego początkujących zainteresowań badawczych patronowali profesorowie: Józef Skrzypek, Henryk Jabłoński, Józef Buszko, a po latach Jerzy Myśliński w znaczącym stopniu współtworzył historię prasy polskiej jako subdyscyplinę historii i prasoznawstwa oraz medioznawstwo. Na tych obszarach badań zyskiwał kolejne stopnie i tytuły naukowe.

Pracę doktorską pt. *Grupy polityczne Królestwa Polskiego na gruncie zachodniej Galicji w latach 1895–1904* przygotował pod kierunkiem prof. Henryka Jabłońskiego, uzyskując stopień doktora na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego w 1963 roku. Praca ta ukazała się drukiem w 1967 roku. W tym też roku Jerzy Myśliński przedstawił na ogólnopolskiej konferencji, która odbyła się w Warszawie i Krakowie, zorganizowanej przez Pracownię i krakowski Ośrodek Badań Prasoznawczych nt. „Historia prasy polskiej a kształtowanie się kultury narodowej” referat o rozwoju, roli i znaczeniu prasy prowincjonalnej (lokalnej) w drugiej połowie XIX wieku⁵. Jego zdaniem istnienie i jej rozwój w mniejszych ośrodkach „świadczył niewątpliwie o żywotności środowiska, które potrafiło zdobyć się w niewielkiej miejscowości na własny periodyk, czasem nawet na kilka periodyków wydawanych równocześnie [...] Świadczyło to o prężności małomiasteczkowego środowiska i żywotności miejscowej inteligencji, a przede wszystkim o poziomie odbiorców”. Po doktoracie powstały liczne opracowania monograficzne, artykuły, rozprawy oraz recenzje. Opublikował je na łamach licznych czasopism, głównie w „Roczniku Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” (w latach 1962–1970), który był swoistym organem naukowym nie tylko Pracowni, ale nieoficjalnym — wszystkich polskich historyków prasy, redagowanym przez Józefa Skrzypka, zaś Jerzy Myśliński został od 1962 sekretarzem redakcji. Publikował także na łamach „Wiadomości Historycznych”, „Przeglądu Historyczno-Oświatowego”, „Kwartalnika Historycznego”, „Przeglądu Humanistycznego”, „International Review of Journalism”, „Nowych

⁵ J. Myśliński, *Uwagi o polskiej prasie prowincjonalnej od połowy XIX wieku*, [w:] *Historia prasy polskiej a kształtowanie się kultury narodowej*, Warszawa 1967, t. 1, s. 189–205.

Książek”, „Pokoleń”. Zamieszczał też prace w tomach prac zbiorowych, często będących pokłosiem konferencji naukowych. Łącznie przed habilitacją ogłosił 35 rozpraw naukowych, 46 recenzji i przeglądów oraz 100 haseł w *Wielkiej Encyklopedii Powszechnej PWN*. W 1966 r. wydał *Bibliografię prasy polskiej 1944–1948. Prasa krajowa* (Warszawa).

Habilitował się 10 listopada 1970 roku na Wydziale Historycznym UW na podstawie rozprawy *Studia nad polską prasą społeczno-polityczną w zachodniej Galicji w latach 1905–1914* uzyskując tytuł samodzielnego pracownika naukowego, następnie docenta w Instytucie Badań Literackich PAN. *Studia nad polską prasą...* spotkały się z dużym zainteresowaniem i uznaniem środowiska naukowego. Nazwisko Myślińskiego i jego publikacje stają się znane nie tylko w kraju, ale i za granicą, został członkiem AIERI (Międzynarodowego Stowarzyszenia Badania Środków Komunikacji). Występował na licznych konferencjach krajowych i zagranicznych, m.in. uczestniczył w dorocznych kongresach historyków ruchu robotniczego (ITH) w Austrii, w konferencjach w Berlinie. W latach 1974–1978 był członkiem Komisji Oświaty Polskiego Komitetu ds. UNESCO. Odbywał podróże zagraniczne, prowadząc archiwalne kwerendy w Wilnie, Leningradzie, Kijowie, Mińsku, Pradze i we Lwowie.

Wyniki swych badań ogłaszał w postaci książek, rozpraw monograficznych, artykułów oraz recenzji. Publikował też liczne artykuły popularnonaukowe, zajmował się publicystyką historyczną. Z analizy materiału bibliograficznego można odnotować, iż w latach 1970–1982, do czasu uzyskania tytułu naukowego profesora, ogłosił 124 publikacje, w tym dwie książki: *Prasa w Galicji w dobie autonomicznej 1867–1918* (1972), *Polska prasa socjalistyczna w okresie zaborów* (1982) oraz stał się współautorem dwu tomów historii prasy polskiej: *Prasa polska w latach 1864–1918* (1972), *Prasa polska w latach 1939–1945* (1980); napisał 44 artykuły i rozprawy, 75 recenzji, not i omówień. Drukowane one były w wymienionych wcześniej czasopismach, ale też m.in. w „Kwartalniku Historii Prasy Polskiej”, „Zeszytach Prasoznawczych”, „Prasie Polskiej”, „Ruchu Literackim”, „Kwartalniku Historycznym”, „Muzeach Walki”, „Kontrastach”. J. Myśliński należy do grona znakomitych znawców Galicji i jej prasy. Swe zainteresowanie tą częścią ziem polskich ujawnił we wspomnianej wcześniej pracy doktorskiej *Grupy polityczne Królestwa Polskiego w Zachodniej Galicji* (druk 1967), zajął się następnie czasopiśmiennictwem naukowym (1969)⁶ oraz nakładami prasy społeczno-politycznej w latach 1881–1913⁷. Powstała w końcu kolejna ważna książka pt. *Prasa w Galicji w dobie autonomicznej 1867–1918* (1972). Pisał o prasie socjalistycznej w okresie

⁶ J. Myśliński, *Czasopiśmiennictwo naukowe w Galicji w dobie autonomicznej*, „Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” 1969, t. 8, z. 4, s. 447–500.

⁷ Tenże, *Nakłady prasy społeczno-politycznej w Galicji w latach 1881–1913*, „Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” 1965, t. 4, z. 2.

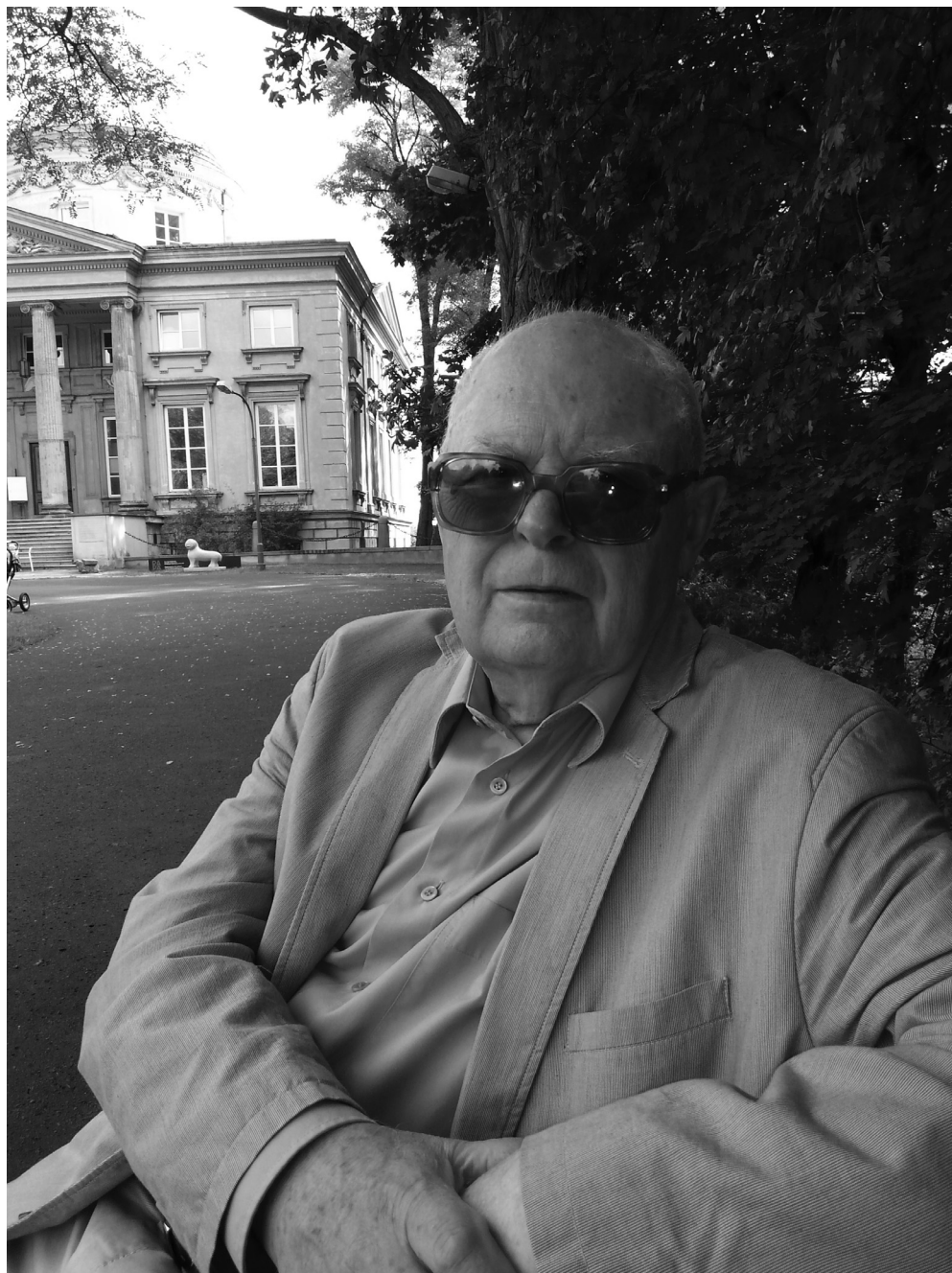
zaborów⁸, jak też o pismach polskich na emigracji w latach drugiej wojny światowej⁹.

Tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych Jerzy Myśliński uzyskał 27 października 1983 roku, zaś z dniem 1 marca 1984 roku Sekretarz Naukowy PAN powołał Go na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Badań Literackich, na którym pozostał do przejścia na emeryturę. Do 1 maja 1986 roku był kierownikiem Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku (od 1 listopada 1974 roku). Może w tym miejscu należy przypomnieć, że przez Pracownię przewinęło się 31 pracowników i doktorantów, natomiast trzon zespołu stanowiło grono 6–7 osób. W różnych okresach na kilkumiesięcznych praktykach przebywało w niej kilkunastu stażystów z pozawarszawskich ośrodków naukowych (z Gdańska, Kielc, Krakowa, Olsztyna). Z Pracownią związani byli m.in. profesorowie: Jerzy Łojek, Andrzej Notkowski, Andrzej Paczkowski, Wiesław Władysław, Eugeniusz Rudziński, Daria Lipińska-Nałęcz, Urszula Jakubowska. Pracownia organizowała liczne konferencje naukowe (np. „Prasa — Polityka — Kultura” w dniach 26–27 X 1981 roku, „Historia prasy Polski Ludowej” w dniach 20–21 II 1984 roku), podejmowała liczne inicjatywy wydawnicze, z których najtrwalsza jest 4-tomowa *Historia prasy polskiej (1661–1945)*. To opracowanie zbiorowe pod redakcją Jerzego Łojka przyczyniło się do krystalizacji historii prasy polskiej jako autonomicznej dyscypliny, przy ważkim udziale Jerzego Myślińskiego. Jego umiejętności współpracy z wieloma uczonymi i młodymi badaczami o zróżnicowanych poglądach ideowych i politycznych, różnych umiejętnościach i podejściach metodologicznych, reprezentujących często inne, pokrewne dyscypliny przyniosły znakomite rezultaty. Wśród autorów czterech tomów *Historii prasy polskiej* byli: Jerzy Łojek, Eugeniusz Tomaszewski, Irena Homola, Witold Jakubczyk, Tadeusz Cieślak, Sławomir Kalembka (lata 1661–1864), Zenon Kmiecik, Jerzy Myśliński, W. Jakubczyk, T. Cieślak, Andrzej Paczkowski, Aleksandra Garlicka (lata 1864–1918), Andrzej Paczkowski (lata 1918–1939), Jerzy Jarowiecki, Jerzy Myśliński (1939–1945). Bibliografie opracowań do wszystkich tomów zestawił Andrzej Notkowski. Warto odnotować, że makieta obejmująca dane o latach międzywojennych (z 1972 r.) wzbudziła krytykę decydentów politycznych, stąd tom ten ukazał się dopiero w 1980 roku.

Jerzy Myśliński dał się poznać jako świetny i kompetentny, najpierw sekretarz redakcji, a potem redaktor naczelny dwóch czasopism naukowych Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego, a mianowicie „Rocznika Historii Czasopiśmiennic-

⁸ Tenże, *Prasa polskich partii socjalistycznych przed 1918 r. Studium porównawcze systemów prasowych*, [w:] *Z dziejów polskiej prasy robotniczej 1879–1948*, red. J. Myśliński, A. Ślisz, Warszawa 1983; tenże, *Polska prasa socjalistyczna w okresie zaborów*, Warszawa 1982.

⁹ Tenże, *Polska prasa emigracyjna w latach drugiej wojny światowej*, [w:] J. Jarowiecki, J. Myśliński, A. Notkowski, *Prasa polska w latach 1939–1945*, Warszawa 1980.



Prof. dr hab. Jerzy Leonard Myśliński

twą Polskiego” i „Kwartalnika Historii Prasy Polskiej”, potrafił skupić blisko 350 autorów w ciągu 32 lat ich istnienia¹⁰. Można wyrazić nie tylko zdziwienie, ale i ubolewanie, że po tylu latach wydawania tego, bodaj jedyne w skali światowej periodyku poświęconego historii prasy — PAN i jej Instytut Badań Literackich zdecydował się na likwidację czasopisma. Jerzy Myśliński w 1980 roku był inicjatorem utworzenia Komisji Historii Prasy przy Komitecie Nauk Historycznych PAN, przewodnicząc jej do 1986 roku¹¹.

Po uzyskaniu tytułu profesora w dalszym ciągu aktywnie uczestniczył w pracach badawczych, potwierdzając tę działalność licznymi publikacjami. Powstały kolejne książki: *Dzieje prasy polskiej* napisane wspólnie z Jerzym Łojkiem i Wiesławem Władką (1988), *Mikrofon i polityka. Z dziejów radiofonii polskiej 1944–1960* (1990), *Mozaika wydarzeń. Ziemia polskie w dobie porzoborowej 1864–1915* (1997), *Kalendarium polskiej prasy, radia i telewizji* (2001, 2004) oraz liczne rozprawy i artykuły (60), recenzje i omówienia, notki o książkach i inne (23), biogramy (21), artykuły popularnonaukowe i publikacje historyczne (47). Czterokrotnie, poczynając od 1986 roku, był członkiem zespołów koordynacyjnych oraz przewodniczącym problemów badawczych, w 2001 roku otrzymał grant na realizację (w latach 2001–2004) tematu „Humanistyka polska w latach 1945–1990”, w realizacji którego uczestniczyło 41 osób, znawców tematu. Ten projekt i jego prowadzenie jest największym dokonaniem Jerzego Myślińskiego nie tylko krajowym. Podobnych prób nie podejmowano w innych krajach Europy środkowo-wschodniej. Dzięki inicjatywie i swoistemu uporowi uzyskano środki finansowe na realizację projektu, co zaowocowało zorganizowaniem i przeprowadzeniem międzynarodowej konferencji w Warszawie w dniach 2–4 kwietnia 2004 roku, podsumowującej wyniki badań, zorganizowanej przez Wydział I Nauk Społecznych PAN z udziałem uczonych nie tylko z Polski, ale z Czech, Słowacji i Węgier. Efektem było też wydanie przez Instytut Badań Literackich książki pt. *Humanistyka polska w latach 1945–1990* (Warszawa 2006), zaopatrzonej posłowiem J. Myślińskiego (kierownik projektu), podsumowującym temat. Tuż przed przejściem na emeryturę Profesora ukazało się obszerne dzieło pod redakcją Wiesława Władki pt. *Kartki z PRL. Ludzie, fakty, wydarzenia 1944–1970* (Poznań–Warszawa 2005), którego blisko połowę stanowi tekst napisany przez Jerzego Myślińskiego (s. 7–285).

O pozycji naukowej prof. Jerzego Myślińskiego świadczą częste zaproszenia do opiniowania wniosków awansowych oraz badawczych. W świetle materiałów

¹⁰ J. Myśliński, *Pracownia Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku (1958–1993)*, [w:] *Historia prasy i bibliografia*, tom studiów pod red. prof. dr hab. U. Jakubowskiej oraz *Bibliografia opracowań historii prasy polskiej do roku 1939*, oprac. C. Gajkowska, Warszawa 2013, s. 63–98. Zob. też S. Dziki, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” (1962–1993), „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 1999, t. 2, z. 2, s. 93–129.

¹¹ W. Władka, *Komisja Historii Prasy przy Komitecie Nauk Historycznych PAN*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1980, nr 3, s. 155–157.

już archiwalnych można wskazać, iż Profesor recenzował ponad 106 prac doktorskich, habilitacyjnych oraz dorobek naukowy kandydatów do tytułu profesora w 23 wydziałach i radach naukowych krajowych uczelni (m.in. uniwersytetach: Gdańskim, Warszawskim, Śląskim, Wrocławskim, Jagiellońskim, Kieleckim, Opolskim, Pedagogicznym w Krakowie), opiniował też 9 grantów Komitetu Badań Naukowych. Był również autorem ekspertyz w sprawie kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Po uzyskaniu tytułu profesora Jerzy Myśliński zasiadał w kilku radach naukowych: Instytutu Dziennikarstwa UW, Instytutu Kształcenia Nauczycieli (wiceprzewodniczący 1983–1986), Ośrodka Badań Prasoznawczych w Krakowie (do 1990), Instytutu Badań Literackich (1984–1989), Instytutu Historii Ruchu Robotniczego ANS (1985–1990), Mazowieckiego Ośrodka Badań Naukowych w Warszawie (od 1992 do 1997 roku, od 1993 do końca 1995 roku przewodniczący Rady), Archiwum Polskiej Akademii Nauk (1982–1985). W latach 1975–1980 był delegatem Ministra Oświaty i Wychowania w Komitecie Nauk Historycznych PAN.

Od 1975 roku, do likwidacji z końcem 1993 roku, był redaktorem naczelnym „Kwartalnika Historii Prasy Polskiej” (wcześniej, niemal od początku wydawnictwa był sekretarzem redakcji). Nadto wchodził w różnych okresach w skład zespołów redakcyjnych lub komitetów redakcyjnych „Zeszytów Prasoznawczych” (1985–1990), „Tekstów”, „Wiadomości Historycznych” (do 1986 roku), „Zeszytów Wszechnicy Świętokrzyskiej” (od 1994 roku), „Rocznika Mazowieckiego” (od 1997 roku), „Rocznika Historii Prasy Polskiej” (Kraków, od 1997 roku). Od 1 kwietnia 1984 przewodniczył Komisji Kwalifikacyjnej ds. Stopni Specjalizacji Nauczycielskich (historia). W latach 1975–1985 był członkiem komisji podręcznikowej polsko-radzieckiej przy Ministrze Oświaty i Wychowania.

Profesor Jerzy Myśliński w Instytucie Badań Literackich pracował od kwietnia 1969 roku, tj. od włączenia samodzielnej Pracowni Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku, do 2004 r. Dodatkowo przez szereg lat zatrudniany był najpierw w Instytucie Kształcenia Nauczycieli od marca 1973 roku do 30 listopada 1978 (jako zastępca dyrektora Instytutu do Spraw Naukowych), potem w wymiarze 1/4 etatu od 1 grudnia 1978 roku do końca 1984 roku, a następnie od 1 marca 1990 roku do 31 marca 1991 roku. W okresie od 1 listopada 1981 do 9 listopada 1983 roku był zatrudniony w redakcji dziennika „Rzeczpospolita”. Od 1 października 1985 do 30 września 1990 roku związany z Instytutem Ruchu Robotniczego ANS w wymiarze 1/4 etatu. Od 1 lutego 1994 do 30 września 1994 roku zatrudniony został na pełnym etacie w Instytucie Filologii Polskiej WSP w Olsztynie, a od 1 października 1994 roku w prywatnej Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach, w której to uczelni pracował do września 2001 roku. Od 1 października 2003 do 2011 roku jest profesorem w nowo utworzonej Warszawskiej Wyższej Szkole Humanistycznej. Pod kierunkiem Profesora około 170 osób napisało prace magisterskie oraz dyplomy (licencjackie). Ogółem wypromował 6 doktorów historii, wśród których dwie osoby habilitowały się i uzyskały tytuły profesorów.

Profesor działał w licznych organizacjach społeczno-politycznych, naukowych i kulturalnych. Był czynny w ruchu młodzieżowym ZMP i ZSP, należał do PZPR. Reprezentował często „nieprawomyślne” poglądy, potwierdzając to reformatorską działalnością w październiku 1956 roku, a także w latach osiemdziesiątych XX wieku. Należał do Związku Nauczycielstwa Polskiego, był założycielem i pierwszym prezesem Towarzystwa Naukowego im. A. Próchnika w latach 1990–1994, członkiem do 2011; członkiem Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego, Mazowieckiego Towarzystwa Kultury, Stowarzyszenia Autorów ZAIKS, Stowarzyszenia Dziennikarzy RP. Od 2001 roku jest przewodniczącym Rady Fundacji „Akademia Humanistyczna”. Za swoją działalność naukową i dydaktyczną wyróżniany był wielokrotnie: za książkę o dziejach prasy socjalistycznej przed 1918 rokiem otrzymał nagrodę Sekretarza Naukowego PAN w 1984 roku, odznaczony m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1975) i Krzyżem Kawalerskim OOP (1983). Laureat „Złotego Pióra” Stowarzyszenia Dziennikarzy RP.

Przed 10 laty witałem Jerzego Myślińskiego, swojego serdecznego Przyjaciela od czasów studenckich, w gronie emerytów, zachęcając Go do korzystania z uroków życia ludzi po ukończeniu 70 lat, mówiąc mu, że Jego czas należy do uroczej Małżonki, Elżbiety Myślińskiej, z rodziny Kozłowskich, profesora geodezji inżynierskiej na Wydziale Geodezji Uniwersytetu Warszawskiego (to Ona sprawiła, że krakowska uczelnia straciła jednego z najwybitniejszych studentów i młodych uczonych). Dla siedemdziesięcioletniego profesora czas emerytury się zatrzymał. Siedemdziesiąt lat życia i prawie pięćdziesiąt lat pracy zawodowej, działalności twórczej, w biografii człowieka nauki stają się zapowiedzią i potwierdzeniem stałego trwania, ciągłej gotowości do odpowiedzi na nowe wyzwania, czego znajdujemy już potwierdzenie. Profesor Jerzy Myśliński podjął pracę w Warszawskiej Szkole Humanistycznej, zakończył ją w 2011 roku.

Z niespożytą energią kształcił studentów, koordynuje badania naukowe, działa w redakcjach czasopism, recenzuje prace, a przede wszystkim prowadzi badania, pisząc i nieustannie publikując. Do roku 2014 zdążył napisać (od 2006 r.) 15 ważnych prac, wydać poprawioną i uzupełnioną III edycję *Kalendarium polskiej prasy, radia i telewizji* (2012), broszurę o *Towarzystwie Naukowym im. Adama Próchnika* (2010), książkę pt. *Notatki z historii polskich mediów* (2008), a wśród rozpraw m.in. artykuły pt. *Media w II i III Rzeczypospolitej, Próba porównania*¹², *Spojrzenie historyka mediów na Internet*¹³, *Cztery dekady badań nad sportem i mediami sportowymi*¹⁴, *Prasowy dyskurs o kulturze polskiej przed próbą implantacji socreali-*

¹² J. Myśliński, *Media w II i III Rzeczypospolitej, Próba porównania*, [w:] *Demokratyczne przemiany polskich mediów w latach 1989–2009*, Toruń 2010, s. 21–29.

¹³ Tenże, *Spojrzenie historyka mediów na Internet*, [w:] *Internetowe gatunki dziennikarskie*, Warszawa 2010, s. 36–52.

¹⁴ Tenże, *Cztery dekady badań nad sportem i mediami sportowymi*, [w:] *Ex libris. Bogdan Tuszyński*, Warszawa 2013, s. 7–16.

zmu¹⁵. Nadal służy swą wiedzą i radą uczniom oraz nieco starszym kolegom i czyni to z serdecznym, życzliwym uśmiechem. Wspiera też redakcję „Rocznika Historii Prasy Polskiej”. Oby czynił to jak najdłużej.

Kraków, 22 VI 2014

Bibliografia

- Akta osobowe, Archiwum Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, sygn. K-25/8.
- Historia prasy i bibliografie* (red. U. Jakubowska) oraz *Bibliografia opracowań historii prasy polskiej do roku 1939* (dr C. Gajkowskiej), Warszawa 2013.
- Dziki S., „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” (1962–1993). *Portrety polskich czasopism prasoznawczych*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 1999, t. 2, z. 2 (4), s. 95–129.
- Jarowiecki J., *Jerzy Myśliński: badacz historii politycznej XIX–XX wieku, historyk mediów polskich: siedemdziesiąt lat życia*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2005, t. VIII, z. 1, s. 225–230.
- Kolasa W.M., *Historia mediów polskich w świetle wskaźników bibliometrycznych*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2011, nr 3–4, s. 8–27.
- Kolasa W.M., *Historiografia prasy polskiej (do 1918 roku). Naukometryczna analiza dyscypliny 1945–2009*, Kraków 2013.
- Myśliński J., *Pracownia Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX–XX wieku PAN (1958–1993)*, [w:] *Historia prasy i bibliografie*, pod red. U. Jakubowskiej, Warszawa 2013, s. 63–98.
- Myśliński Jerzy Leonard, [w:] *Złota Księga Nauk Humanistycznych 2013*, Gliwice 2013, s. 261.
- Myśliński Jerzy, [w:] *Who's who in Mass Communication*, München, N. York, London, Paris 1990.
- Władyka W., *Komisja Historii Prasy przy Komitecie Nauk Historycznych*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1980, nr 3, s. 155–157.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie w pierwszym piętnastoleciu rozwoju 1946–1961*, kom. red. M. Tyrowicz (przewodn.), J. Jarowiecki, A. Przyboś, J. Zarębski, Kraków 1965.

¹⁵ „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2010, t. 13, z. 1–2, s. 247–270.

